

प्रतिपत्तुं प्राप्तुं कङ्कलेत्कोवा सहेत ॥ गृहीतुं शकुयादित्यर्थः ॥ १४ ॥ प्रजानां संमानं ताभिः क्रियमाणं स्वसंमाननमपि नार्हामि पापयस्तत्वात् ॥ नयौवराज्यं ॥ ज्येष्ठस्य पुत्रमंगदं राज्ये कृत्वा यथाप्राप्तयौवराज्यमित्यर्थः एवंविधं कर्म कृत्वा राज्यं सर्वथा नार्हामीत्यन्वयः ॥ १५ ॥ क्षुद्रस्य क्षुद्रयोग्यस्य लोके इहलोके विगर्हितस्य निदितस्य लोकापकृतस्य परलोके परमार्थसाधनस्य पापस्य कर्तास्मि ॥ अतोमहान् शोकोमां इव तथाभिवर्तते ॥ यथावृष्टेरंबुवेगोनिम्नं इव ॥ इवशब्दस्तथाशब्दार्थः ॥ १६ ॥ सोदर्यघातएवापरगात्रभागोवालश्च यस्य तज्जसंतापएव हस्ताक्षिशिरोविषाणं यस्यसः दृप्तोमत्तः प्रवृद्धोमहान् ॥ १७ ॥ हेनृवर इदमंहः पापं ॥ बतरवेदे ॥ अविषमं सोदु

पाप्मानमिन्द्रस्यमहीजलंचवृक्षाश्चकामंजगृहुस्त्रियश्च ॥ कोनामपाप्मानमिमंसहेतशाखामृगस्यप्रतिपत्तुमिच्छेत् ॥ १४ ॥ नार्हामि संमानमिमं प्रजानां नयौवराज्यंकुतएवराज्यं ॥ अधर्मयुक्तंकुलनाशयुक्तमेवंविधं राघवकर्मकृत्वा ॥ १५ ॥ पापस्यकर्तास्मि विगर्हि तस्यक्षुद्रस्यलोकापकृतस्यलोके ॥ शोकोमहान्मामभिवर्ततेऽयं वृष्टेर्यथानिम्नमिवांबुवेगः ॥ १६ ॥ सोदर्यघातापरगात्रवालः संताप हस्ताक्षिशिरोविषाणः ॥ एनोमयोमामभिहंतिहस्तीदृप्तो नदीकूलमिवप्रवृद्धः ॥ १७ ॥ अहोवतेदं नृवराविषत्यं निवर्तते मेहृदिसाधु वृत्तं ॥ अग्नौविवर्णं परितप्यमानं किट्टं यथाराघवजातरूपं ॥ १८ ॥ महाबलानां हरियूथपानामिदंकुलं राघवमन्निमित्तं ॥ अस्यांगद स्यापिचशोकतापादर्थस्थितप्राणमितीवमन्ये ॥ १९ ॥

मशक्यं प्राप्य मे हृदि स्थितं साधुवृत्तं जन्मांतरार्जितपुण्यं निवर्तते विवर्णमतएवाग्नौ परितप्य मानं जातरूपं अविषममशक्यसहावस्थानं प्राप्य किट्टं मलं यथा निवर्तते तथेत्यर्थः ॥ यथाबलवतोत्तमेनाधमः स्थातुं नशक्नोति तथा बलवताधमेनसहोत्तमोपीत्या शयः ॥ एवंचानेन पापेन सर्वपुण्यक्षयो जातइति तात्पर्यं ॥ केचित्तु अग्नौ परितप्यमानं जातरूपं स्वर्णं यथा विवर्णं विवर्णताकारकं किट्टं दाहकक्षारद्रव्यं प्राप्य निवर्तते भस्म भवति तथेत्यर्थइत्याहुः ॥ १८ ॥ मन्निमित्तं ॥ मयैतत्स्वामिवधादितिभावः ॥ अपिचास्यांगदस्य शोकतापाच्च इतीवमन्ये इत्युत्प्रेक्षाबोधकं ॥ १९ ॥